

Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi tutumlarının değerlendirilmesi

¹Sümmani Ekici

²Akan Bayrakdar

³Burhanettin Hacıcaferoğlu

Özet

Bu çalışma, Muğla il merkezinde eğitim ve öğretim gören lise öğrencilerinin Beden eğitimi dersi tutumlarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın evrenini milli eğitim bakanlığına bağlı lise öğrencileri oluşturmaktadır, örneklemini ise Muğla il merkezindeki lise öğrencileri oluşturmuştur. Çalışmaya rasgele örneklem metodu ile 192 kız ve 195 erkek öğrenci olmak üzere toplamda 387 öğrenci dahil edilmiştir. Çalışmamızda 6 adet sosyo-demografik özellikleri belirlemeye yönelik soru ve Pehlivan (1997) tarafından geliştirilen 22 sorudan oluşan beden eğitimi ders tutumlarını ölçmeye yönelik anket deneklere sınıflarda bilgi verilerek uygulanmıştır. Ölçeğin cronbach alpha güvenirlik katsayısı 0,87, ölçüt geçerliliği katsayısı da 0,84 olarak hesaplanmıştır.

Elde edilen veriler SPSS 14.0 paket programında değerlendirilmiştir. Deneklerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemek için frekans ve yüzde analizi, cinsiyetler arasındaki farkları tespit etmek için independent t-testi, sınıflar ve bölümler arasındaki farklılıkları belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve tekyönlü varyans analizi sonucunda farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için Tukey HSD testi yapılmıştır.

Yapılan testler sonucunda, deneklerin %49,6 sının kız ve %50,4 ünün erkek, %41,1 inin lise 1. sınıf öğrencisi, %39,5 inin sayısal bölümde olduğu belirlenmiştir. Cinsiyetler arasındaki farklara bakıldığında soruların büyük çoğunluğunda $p<0,05$ düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Sınıflar ve bölümler arasındaki farklara bakıldığında yine soruların büyük çoğunluğunda $p<0,05$ düzeyinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, bu farklılıkların öğrencilerin ergenlik döneminde olduğu düşünülürse bu dönemdeki beden eğitimi derslerine ilişkin oluşturdukları tutumlarının şekillenmekte olduğu söylenebilir. Bu açıdan ortaöğretim öğrencilerin beden eğitimi dersi tutum oluşumu açısından önemli bir dönem olduğu görülmektedir. Bu nedenle ortaöğretim öğrencilerinin tutumlarının yönünün ve şiddetinin ölçülmesi gerekir.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi; lise; tutum; öğrenci.

¹ Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, ekicis@hotmail.com

² Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi Spor ABD, akanbayrakdar@hotmail.com

³ Muğla Gençlik Spor İl Müdürlüğü, İl Müdürü,

Evaluation of Physical Education Course Attitudes of High School Students

Sümmani Ekici
Akan Bayrakdar
Burhanettin Hacicaferoğlu

Anstract

In this study, the center of Muğla province of high school students receiving education and training was carried out to assess the attitudes of physical education lessons. The population of the study are high school students in the national education ministry, the sample consisted of high school students in the city center of Mugla. Random sampling method in the study with a total of 192 female and 195 male students, including 387 students were included. Socio-demographic characteristics of study of 6 to determine the question and Pehlivan (1997) developed by the physical education course consisting of 22 questions designed to measure attitudes survey subjects were given information in classrooms. Cronbach alpha reliability coefficient of the scale was 0.87, criterion validity coefficient was calculated as 0.84.

The data were analyzed using SPSS 14.0 package program. Socio-demographic characteristics of the subjects to determine the frequency and percentage analysis, independent t-test to detect differences between the sexes, classes and departments to determine the differences between the one-way analysis of variance (ANOVA) and simplex stems from analysis of variance to determine which group differences as a result of the Tukey HSD test was applied.

According to tests, the subjects 49.6% boys and 50.4% girls, 41.1% high school grade students, 39.5% were digital section. Looking at the differences between the sexes in the majority of questions of $p < 0.05$ significant differences were found. Looking at the questions again, the majority of the differences between classes and sections of $p < 0.05$ significant differences were found.

As a result, these differences in students' physical education classes in this period of adolescence that is taking shape attitudes created. In this respect, the formation of secondary students' attitude in terms of physical education lesson seen that a significant period. For this reason, it is required that secondary school students attitudes of direction and intensity should be measured.

Key Words: Physical Education, High School, Attitude, student.

Giriş

Beden eğitimi, kişinin bedensel ve fiziksel gelişimini sağlamak, günlük yaşama ve iş hayatının koşullarına hazırlanmak, ulusal bilinç ve yurttaşlık duygularını kuvvetlendirmek amacıyla yapılan düzenli, kuramlı çalışmalarının tümüdür (Erhan 2009).

Günümüzde hızla değişen çağa ayak uydurabilmek için özgür iradeye sahip, kendini rahatlıkla ifade edebilen, uyumlu, kendine güvenen, üretken, yenilikçi ve yaratıcı bireylerin yetiştirilmesi gerekmektedir. Bireyin gelişiminde önemli payı olan beden eğitiminin, bu özellikte bireylerin yetişmesine katkı sağlayabilmesi ancak nitelikli bir eğitim ile mümkün olabilmektedir (Canakay 2006).

Genel eğitimim vazgeçilmez bir parçası olan beden eğitimi ve spor çocukların fiziksel, zihinsel, sosyal ve ruhsal gelişimlerine katkıda bulunduğu gerçeğinden hareketle beden eğitimi dersinin sağlıklı yürütülebilmesi için üç öğenin birbirleriyle uyum içerisinde olması önem arz etmektedir. Bu öğeler öğrenci, öğretmen ve programlardır. Bu üç öğe, Beden Eğitimi dersini yönlendiren, biçimlendiren en önemli olgulardır. Beden Eğitimi dersinin daha etkin ve yaygın duruma getirilebilmesi ve çocukların bir bütün olarak gelişmesi, bu öğeler arasındaki ilişkinin sağlıklı ve uyumlu olmasına bağlı görünmektedir. Öğrenci tutumları öğretmenler ve program için önemli bir boyuttur (Karangil 2006).

Tutum, bir kelime olarak ilk kez Herbert Spencer tarafından 1862'de kullanmaya başlanmıştır. Spencer, tutumu, bireyin zihinsel durumunu ifade etmek için kullanmıştır. Daha sonra 1888 yılında Lange, laboratuvar çalışmalarında tutumu bir kavram olarak ele almış ve incelemiştir. Lange, tutum kavramı hakkında bugün kullanılan tanımlamalar arasında önemli farklar bulunmasına rağmen bu tanımlara yakın tanım yapmıştır. Daha sonraları tutum kavramı psikologlar ve sosyologlar tarafından araştırılan ve tartışılan popüler bir konu haline gelmiştir. Hatta bu araştırmaların ve tartışmaların, sosyal psikoloji bilim dalının doğmasına öncülük ettiği iddia edilmiştir (Güllü 2009).

Tutum, bireyin kendi algı dünyasının bir yönü ile motivasyon, heyecan, idrak ve öğrenme süreçlerinin devamlı bir organizasyonudur. Tutum bazı nesnelere, kavramlara ve durumlara karşı yaklaşmakla ya da uzaklaşmakla birlikte, bunlara karşı belirli bir davranış göstermeye hazır olmayı da ifade eder. Franzoi'a (2003) göre tutum, bireyin bir nesneyi olumlu ya da olumsuz değerlendirmesidir (Güllü 2009).

Bu bağlamda tutumlar, en olumludan en olumsuzu kadar çeşitli derecelerde olabilir. Olumsuz tutumlar; nesne ya da fikirler konusunda olumsuz inanca sahip olma, onu reddetme

veya sevmeme, ona karşı hareketlerde bulunmayla kendini gösterebilir. Olumlu tutumlar ise; nesnelere ya da fikirler konusunda olumlu inanca sahip olma, onu benimseme ve sevmeye ile kendini gösterebilir (Demirhan ve Altay, 2001).

Öğrenciler herhangi bir derse olduğu kadar beden eğitimi dersine ilişkin de olumlu veya olumsuz tutum geliştirebilirler. Öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının olumlu olması ders etkinliklerinin verimli işlenmesini sağlayıp dersin özel ve genel amaçlarına ulaşmasını kolaylaştırabilir veya öğrencilerin gelecekteki çeşitli fiziksel aktivitelere gönüllü katılımlarını sağlayabilir (Silverman ve Scrabis, 2004). Bu durumun tersine, beden eğitimi dersine ilişkin tutumları olumsuz olan öğrenciler dersin verimini düşürebilir, derse katılmayabilir, derse önem vermeyebilir veya dersin işlenişinde çeşitli sorunlar çıkartabilir.

Bu araştırma Lise öğrencilerinin Beden eğitimi ders tutumlarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışmanın Çalışmanın evrenini milli eğitim bakanlığına bağlı lise öğrencileri oluşturmaktadır, örneklemini ise Muğla il merkezindeki (Kız meslek lisesi, Gazi Anadolu lisesi, Ticaret meslek lisesi, Turgut reis, Fen lisesi, İmam hatip lisesi, Anadolu öğretmen lisesi, Anadolu güzel sanatlar lisesi, Anadolu teknik ve teknik endüstri lisesi) liseleri oluşturmuştur.

Çalışmaya rasgele örneklem metodu ile 192 kız ve 195 erkek öğrenci olmak üzere toplamda 387 öğrenci dahil edilmiştir. Çalışma iki bölümden oluşmaktadır birinci bölüm 6 adet sosyo-demografik özellikleri belirlemeye yönelik sorulardan oluşmakta ikinci bölüm ise Pehlivan (1997) tarafından geliştirilen 22 sorudan oluşan beden eğitimi ders tutumlarını ölçmeye yönelik (BDTÖ) anket uygulanmıştır. Anketler deneklere sınıflarda bilgi verilerek uygulanmıştır. Ölçeğin cronbach alpha güvenilirlik katsayısı 0,87, ölçüt geçerliliği katsayısı da 0,84 olarak hesaplanmıştır.

Elde edilen veriler SPSS 14.0 paket programında değerlendirilmiştir. Deneklerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemek için frekans ve yüzde analizi, cinsiyetler arasındaki farkları tespit etmek için independent t testi, sınıflar ve bölümler arasındaki belirlemek için

tek yönlü varyans analizi (ANOVA) analizi ve tekyönlü varyans analizi sonucunda farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için Tukey HSD testi yapılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Deneklerin Demografik Bilgileri

		F	%
Okul türü	Kız meslek lisesi	57	14.7
	Gazi Anadolu Lisesi	41	10.6
	Ticaret meslek lisesi	60	15.5
	Turgut reis	49	12.7
	Fen lisesi	45	11.6
	İmam hatip lisesi	8	2.1
	Anadolu öğretmen lisesi	49	12.7
	Anadolu güzel sanatlar lisesi	18	4.7
	Anadolu teknik ve teknik endüstri lisesi	60	15.5
	Toplam	387	100.0
	Cinsiyet	Kız	192
Erkek		195	50.4
Toplam		387	100.0
Sınıf	1. sınıf	159	41.1
	2. sınıf	127	32.8
	3. sınıf	88	22.7
	4. sınıf	13	3.4
	Toplam	387	100.0
Öğrenim Gördükleri Alanların	Sözel	38	9.8
	Eşit ağırlık	99	25.6
	Sayısal	149	38.5
	Spor	1	0.3
	Yok	78	20.2
	Müzik	15	3.9
	Dil	7	1.8
	Toplam	387	100.0
Ailede Spor Yapma Durumu	Evet	185	47.8
	Hayır	202	52.2
	Toplam	387	100.0
Aktif Spor Yapma Durumu	Evet	202	52.2
	Hayır	184	47.5
	Toplam	387	100.0

Yapılan frekans analizine göre deneklerin %15,5 i Ticaret meslek lisesi, %15,5 i Anadolu teknik ve teknik endüstri lisesi, %14,7 si kız meslek lisesinde öğrenim gördüğü, %50,4 ünün erkek ve %49,6 sının bayan olduğu, %41,1 inin 1. Sınıf olduğu, %32,8 inin 2. Sınıf olduğu, %22,7 sinin 3. Sınıf olduğu ve %3,4 ünün 4. Sınıf olduğu, %38,5 inin sayısal, %25,6 sının eşit ağırlık ve %20,2 sinin henüz bir bölüm seçmediği, %47,8 inin ailesinde en az

bir kişni spor yaptığı ve %52,2 sinin ailesinde kimsenin spor yapmadığı, %52,5 inin aktif olarak spor yaptığı ve %47,5 inin spor yapmadığı tespit edilmiştir

Tablo 2. Cinsiyetlere göre deneklerin aritmetik ortalama, standart sapma ve t testi sonuçları

	Cinsiyet	N	A.O.	S.S.	t	p
Beden eğitimi ders saatlerinin arttırılmasını istiyorum	Kız	192	3.30	1.49	-6,38	<0.05
	Erkek	193	4.21	1.29		
Beden eğitimi dersini özlemle beklemem	Kız	192	3.35	1.33	-2,97	<0.05
	Erkek	193	3.77	1.38		
Beden eğitimi dersinde öğrendiklerim gelecekte uygulamayı değer şeylerdir.	Kız	192	3.11	1.24	-1.71	>0.05
	Erkek	193	3.34	1.34		
Beden eğitimi dersinde dayanışma ve işbirliği duygum gelişiyor	Kız	192	3.30	1.21	-1.15	>0.05
	Erkek	193	3.45	1.31		
Beden eğitimi dersinde nefret ediyorum	Kız	192	4.13	1.15	-2.89	<0.05
	Erkek	193	4.45	.97		
Beden eğitimi dersinde söz etmek hoşuma gidiyor	Kız	192	3.81	1.27	-2.43	<0.05
	Erkek	193	4.11	1.14		
Beden eğitimi dersinin her gün yapılmasını isterim	Kız	192	2.70	1.46	-6.24	<0.05
	Erkek	193	3.63	1.43		
Beden eğitimi dersini gereksiz görüyorum	Kız	192	3.97	1.23	-4.38	<0.05
	Erkek	192	4.47	.95		
Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimin günlük yaşantımı kolaylaştırdığını düşünmüyorum	Kız	192	3.26	1.33	.045	>0.05
	Erkek	193	3.25	1.51		
Beden eğitimi dersinin başarımı arttırdığına inanıyorum	Kız	192	3.00	1.29	-3.10	<0.05
	Erkek	193	3.43	1.38		
Beden eğitimi dersinin biran önce bitmesini isterim	Kız	192	3.76	1.32	-4.91	<0.05
	Erkek	193	4.35	1.01		
Beden eğitimi dersini seviyorum.	Kız	192	3.76	1.26	-3.24	<0.05
	Erkek	193	4.17	1.25		
Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimi günlük yaşantımda uygulamaya çalışırım	Kız	192	3.17	1.18	-1.48	>0.05
	Erkek	193	3.36	1.33		
Beden eğitimi dersiyile ilgili verilen görevlerden kendimi saklarım	Kız	192	3.60	1.16	-.93	>0.05
	Erkek	193	3.72	1.27		
Beden eğitimi dersinin bana ahlaki açıdan dürüstlüğü, centilmenliği ve hoşgörülü olmayı öğrettiğine inanıyorum	Kız	191	3.07	1.32	-2.79	<0.05
	Erkek	193	3.91	3.94		
Beden eğitimi dersi olmazsa daha mutlu olurum	Kız	192	3.91	1.23	-3.59	<0.05
	Erkek	193	4.33	1.05		
Beden eğitimi ile ilgili öğrendiklerimi başkalarıyla paylaşırım	Kız	192	3.23	1.27	-.58	>0.05
	Erkek	193	3.41	3.98		
Arkadaşlarıma beden eğitimi derslerine katılmalarını tavsiye etmem	Kız	192	3.91	1.22	-2.41	<0.05
	Erkek	193	4.37	2.35		
Beden eğitimi dersi kendime güvenimi arttırıyor	Kız	192	3.27	1.32	-2.63	<0.05
	Erkek	193	3.64	1.40		
Beden eğitimi dersi olduğu gün bütün düzenim bozuluyor	Kız	192	3.84	1.27	-3.14	<0.05
	Erkek	193	4.23	1.11		
Beden eğitimi dersi olduğu gün çok neşeli olurum	Kız	191	3.39	1.26	-4.13	<0.05
	Erkek	193	3.92	1.25		
Beden eğitimi dersine katılmaktan hiç zevk almam	Kız	192	3.96	1.24	-3.58	<0.05
	Erkek	192	4.39	1.05		

Cinsiyetlere göre deneklerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri incelendiğinde “beden eğitimi ders saatlerinin arttırılmasını istiyorum” kadınlar için $3,30 \pm 1,49$ erkekler için $4,21 \pm 1,29$ olarak “beden eğitimi dersinin özlemle beklemem” kadınlar için $3,35 \pm 1,33$ erkekler için $3,77 \pm 1,38$ olarak “beden eğitimi dersinde öğrendiklerim gelecekte uygulamaya değecek şeylerdir” kadınlar için $3,11 \pm 1,24$ erkekler için $3,34 \pm 1,34$ olarak “beden eğitimi dersinde işbirliği duygum geliyor” kadınlar için $3,30 \pm 1,21$ erkekler için $3,45 \pm 1,31$ olarak “beden eğitimi dersinden nefret ediyorum” kadınlar için $4,13 \pm 1,15$ erkekler için $4,45 \pm 0,97$ olarak “beden eğitimi dersinden söz etmek hoşuma gidiyor” kadınlar için $3,81 \pm 1,27$ erkekler için $4,11 \pm 1,14$ olarak “beden eğitimi dersinin hergün yapılmasını isterim” kadınlar için $2,70 \pm 1,46$ erkekler için $3,63 \pm 1,43$ olarak “beden eğitimi dersini gereksiz görüyorum” kadınlar için $3,97 \pm 1,23$ erkekler için $4,47 \pm 0,95$ olarak “beden eğitimi dersinde öğrendiklerimin günlük yaşantımı kolaylaştırdığını düşünmüyorum” kadınlar için $3,26 \pm 1,33$ erkekler için $3,25 \pm 1,51$ olarak “beden eğitimi dersinin başarımı arttırdığına inanıyorum” kadınlar için $3,00 \pm 1,29$ erkekler için $3,43 \pm 1,48$ olarak “beden eğitimi dersinin biran önce bitmesini isterim” kadınlar için $3,76 \pm 1,42$ erkekler için $4,35 \pm 1,01$ olarak “beden eğitimi dersinin seviyorum” kadınlar için $3,76 \pm 1,26$ erkekler için $4,17 \pm 1,25$ olarak “Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimi günlük yaşantımda uygulamaya çalışırım” kadınlar için $3,17 \pm 1,18$ erkekler için $3,36 \pm 1,33$ olarak “beden eğitimi dersiyile ilgili verilen görevlerden kendimi saklarım” kadınlar için $3,60 \pm 1,16$ erkekler için $3,72 \pm 1,27$ olarak tespit edilmiştir.

Yapılan independent t-testine göre ise Beden eğitimi dersine katılmaktan zevk almam, Beden eğitimi dersi olduğu gün çok neşeli olurum, beden eğitimi dersi olduğu gün bütün düzenim bozuluyor, beden eğitimi dersi kendime güvenimi arttırıyor, arkadaşlarıma beden eğitimi derslerine katılmalarını tavsiye etmem, beden eğitimi dersi olmazsa daha mutlu olurum, beden eğitimi dersinin bana centilmenliği hoşgörüyü öğrettiğini düşünüyorum, beden eğitimi dersini seviyorum, beden eğitimi dersinin biran önce bitmesini isterim ve beden eğitimi dersi olmazsa daha mutlu olurum seçeneklerinde cinsiyete göre $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur.

Tablo 3. Bölümlere göre deneklerin Tek yönlü varyans (ANOVA) testi sonuçları

	Karelerin Toplamı	Ortalama	F	Sig.
Beden eğitimi ders saatlerinin arttırılmasını istiyorum	75.69	12.61	6.35	<0.05
Beden eğitimi dersini özlemle beklemem	6.36	1.06	.55	>0.05
Beden eğitimi dersinde öğrendiklerim gelecekte uygulamayı değer şeylerdir	3.88	.64	.37	>0.05
Beden eğitimi dersinde dayanışma ve işbirliği duygum gelişiyor	28.64	4.77	3.09	<0.05
. Beden eğitimi dersinden nefret ediyorum	9.10	1.51	1.31	>0.05
Beden eğitimi dersinde söz etmek hoşuma gidiyor	16.57	2.76	1.87	>0.05
Beden eğitimi dersinin hergün yapılmasını isterim	37.83	6.30	2.79	<0.05
Beden eğitimi dersini gereksiz görüyorum	16.43	2.73	2.18	<0.05
Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimin günlük yaşantımı kolaylaştırdığını düşünmüyorum	13.56	2.26	1.11	>0.05
Beden eğitimi dersinin başarıyı arttırdığına inanıyorum	27.07	4.51	2.50	<0.05
Beden eğitimi dersinin biran önce bitmesini isterim	20.11	3.35	2.32	<0.05
Beden eğitimi dersini seviyorum.	22.71	3.78	2.39	<0.05
Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimi günlük yaşantımda uygulamaya çalışırım	12.08	2.01	1.26	>0.05
Beden eğitimi dersiyle ilgili verilen görevlerden kendimi saklarım	19.52	3.25	2.23	<0.05
Beden eğitimi dersinin bana ahlaki açıdan dürüstlüğü, centilmenliği ve hoşgörülü olmayı öğrettiğine inanıyorum	89.09	14.84	1.70	>0.05
Beden eğitimi dersi olmazsa daha mutlu olurum	9.89	1.64	1.22	>0.05
Beden eğitimi ile ilgili öğrendiklerimi başkalarıyla paylaşıyorum	18.49	3.08	.35	>0.05
Arkadaşlarıma beden eğitimi derslerine katılmalarını tavsiye etmem	30.54	5.09	1.43	>0.05
Beden eğitimi dersi kendime güvenimi arttırıyor	23.51	3.91	2.11	>0.05
Beden eğitimi dersi olduğu gün bütün düzenim bozuluyor	16.31	2.71	1.87	>0.05
Beden eğitimi dersi olduğu gün çok neşeli olurum	20.96	3.49	2.16	<0.05
Beden eğitimi dersine katılmaktan hiç zevk almam	11.81	1.96	1.42	>0.05

Sınıflar arasındaki farklılıkları bulmak için yapılan Anova testi sonucunda beden eğitimi ders saatlerinin arttırılmasını istiyorum, beden eğitimi dersinin hergün yapılmasını isterim, beden eğitimi dersinde işbirliği duygum gelişiyor, beden eğitimi dersinin biran önce bitmesini isterim, beden eğitimi dersini seviyorum, beden eğitimi dersiyle ilgili verilen görevlerden kendimi saklarım, beden eğitimi dersi olduğu gün bütün düzenim bozuluyor seçenekleri arasında $p < 0,05$ düzeyinde farklılıklar bulunmuştur.

Farklılıkların hangi bölümlerden kaynaklandığını bulmak için yapılan Tukey HSD testine göre, farklılıkların sayısal, sözel ve spor bölümlerinden kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. Sınıflara göre deneklerin tek yönlü varyans (ANOVA) testi sonuçları

	Sum of Squares	Mean Square	F	Sig.
Beden eğitimi ders saatlerinin arttırılmasını istiyorum	62.95	20.98	10.47	<0.05
Beden eğitimi dersini özlemle beklemem	37.55	12.51	6.93	<0.05
Beden eğitimi dersinde öğrendiklerim gelecekte uygulamayı değer şeylerdir	4.81	1.60	.94	>0.05
Beden eğitimi dersinde dayanışma ve işbirliği duygum geliyor	18.43	6.14	3.94	<0.05
. Beden eğitimi dersinde nefret ediyorum	10.90	3.63	3.18	<0.05
Beden eğitimi dersinde söz etmek hoşuma gidiyor	9.30	3.10	2.09	>0.05
Beden eğitimi dersinin hergün yapılmasını isterim	44.96	14.98	6.75	<0.05
Beden eğitimi dersini gereksiz görüyorum	16.03	5.34	4.29	<0.05
Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimin günlük yaşantımı kolaylaştırdığını düşünmüyorum	7.58	2.52	1.24	>0.05
Beden eğitimi dersinin başarımı arttırdığına inanıyorum	32.39	10.79	6.08	<0.05
Beden eğitimi dersinin biran önce bitmesini isterim	27.46	9.15	6.49	<0.05
Beden eğitimi dersini seviyorum.	24.10	8.03	5.12	<0.05
Beden eğitimi dersinde öğrendiklerimi günlük yaşantımda uygulamaya çalışırım	8.16	2.72	1.70	>0.05
Beden eğitimi dersiyle ilgili verilen görevlerden kendimi saklarım	9.90	3.30	2.25	>0.05
Beden eğitimi dersinin bana ahlaki açıdan dürüstlüğü, centilmenliği ve hoşgörülü olmayı öğrettiğine inanıyorum	73.37	24.45	2.81	<0.05
Beden eğitimi dersi olmazsa daha mutlu olurum	14.34	4.78	3.62	<0.05
Beden eğitimi ile ilgili öğrendiklerimi başkalarıyla paylaşırım	46.24	15.41	1.78	>0.05
Arkadaşlarıma beden eğitimi derslerine katılmalarını tavsiye etmem	30.09	10.03	2.85	<0.05
Beden eğitimi dersi kendime güvenimi arttırıyor	22.08	7.36	4.00	<0.05
Beden eğitimi dersi olduğu gün bütün düzenim bozuluyor	23.91	7.97	5.62	<0.05
Beden eğitimi dersi olduğu gün çok neşeli olurum	17.99	5.99	3.73	<0.05
Beden eğitimi dersine katılmaktan hiç zevk almam	17.52	5.84	4.30	<0.05

Sınıflar arasındaki farklılıkları bulmak için yapılan Anova testi sonucunda beden eğitimi ders saatlerinin arttırılmasını istiyorum, beden eğitimi dersini özlemle beklemem, beden eğitimi dersinden işbirliği duygum geliyor, beden eğitimi dersinden nefret ediyorum, beden eğitimi dersinin başarımı arttırdığına inanıyorum, beden eğitimi dersinin biran önce bitmesini isterim, beden eğitimi dersini seviyorum, beden eğitimi dersi olmazsa mutlu olurum, beden eğitimi dersine katılmaktan zevk almam, beden eğitimi dersi olduğu gün çok neşeli olurum, beden eğitimi dersi tüm düzenimi bozuyor seçeneklerinde $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için yapılan Tukey HSD testine göre; farklılık olan sorularda farklılığın 1., 2. ve 3. sınıf öğrencilerinden kaynaklandığı belirlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Eğitimde başarıyı etkileyen bir başka değişken öğrencinin konu, okul, öğretmen vb. öğelere ilişkin tutumudur. Öğrencinin eğitimle ilgili tutumlarının olumlu olması onun başarısını arttıracaktır. Yapılan araştırmalar işbirlikli öğrenmenin öğrencinin okul ve öğrenme ile ilgili tutumlarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir (Açıkgöz,1992).

Beden eğitimi dersinin işlenebilirliği için gerekli olan temel malzemenin eksikliğine rağmen, öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının genel olarak olumlu oluşudur.

Güllü ve Korucu (2005) ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi derslerine ilişkin görüşlerini inceledikleri araştırma sonuçlarında, öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının genel olarak olumlu olduğu ifade edilmiştir(14).

Taşmektepligil, Yılmaz, İmamoğlu ve Kılıcıgil (2006) yaptıkları çalışmada, genelde öğrenciler beden eğitimi dersini sevmekte olduğunu bulmuştur(Taşmektepligil 2006).

Erkmen ve arkadaşları (2006) özel ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin çeşitli değişkenlere göre beden eğitim dersi hakkındaki tutumlarını belirlemeye yönelik yapmış oldukları çalışmada, özel ilköğretim okullarında uygulanan beden eğitimi ve spor derslerinin öğrenciler açısından önemli ve öğrencilerin bu derse karşı tutum ve görüşlerinin olumlu olduğunu belirtmişlerdir.

Richard ve Tokie (2006) çalışmasında, Japon ve İngiliz Öğrencilerin beden eğitimine karşı tutumları araştırmış ve çalışmanın sonucunda; her iki ülkenin öğrencilerinin de beden eğitimi dersine karşı olumlu tutum sergiledikleri tespit edilmiştir(Richard 2006).

Sonuç olarak, bireysel farklılıkların esas olduğu çağımızda öğrenme-öğretme sürecinde öğretim hizmetinin niteliğini arttırmak ve kalıcı bir öğrenmenin sağlanabilmesinde derslerin eğlenceli hale gelmesi önemlidir. Eğitimin genel amaçlarını gerçekleştirmede işbirlikli öğretim yönteminin özelliğinden dolayı bu sürece yardımcı olacağı söylenebilir. Diğer yandan bireysel olarak her öğrencinin kendi yetisi doğrultusunda gruba katkı sunması öğrenme düzeyini arttıracaktır. Bu nedenle beden eğitimi derslerinde işbirlikli öğretim yöntemini kullanmak sınıftaki her öğrencinin öğrenmesine katkı sağlayabileceği söylenebilir.

Elde edilen bulgular ışığında şunlar önerilebilir;

Eğitimin genel amaçları doğrultusunda beden eğitimi derslerinden yeterli bir verim alınabilmesi için işbirlikli öğretim yönteminin derslerde kullanılması yönünde beden eğitimi

Ekici S., Bayraktar A., Hacicaferoğlu B. (2010). Lise öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 8:1. Erişim: <http://www.InsanBilimleri.com>

öğretmeni yetiştiren öğretim kurumları bilgilendirilmeli ve beden eğitimi öğretmenleri de bu yönde eğitilerek cesaretlendirilmelidir. Benzer araştırmanın daha uzun bir süreyi kapsayacak biçimde farklı yaş gruplarını kapsayacak biçimde yapılarak yaygınlaştırılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Erhan S.E., Tamer K. (2009) Doğu Anadolu bölgesi ilköğretim ve ortaöğretim okullarında beden eğitimi dersi için gereken tesis araç-gereç durumları ile öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasındaki ilişkiler, *Atabesbd*.
- Canakay E.U.(2006) Müzik teorisi dersine ilişkin tutum ölçeği geliştirme, *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*.
- Güllü M., Güçlü M. (2009) Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirmesi, *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* Cilt 3, sayı 2.
- Demirhan, G. ve Altay, F. (2001) Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitim ve spora ilişkin tutum ölçeği II. *Spor Bilimleri Dergisi*, 12, (2),.
- Silverman, S. and Scrabis, K.A. (2004) A review of research on instructional theory in physical education 2002-2003. *International Journal of Physical Education*, 41, (1), 4-12.
- Açıkgöz K.Ü. (1992) İşbirlikli Öğrenme, Kuram, araştırma, Uygulama. Malatya.
- Taşmektepligil Y, Yılmaz Ç, İmamoğlu O ve Kılıcıgil E. (2006) İlköğretim okullarında beden eğitimi ders hedeflerinin gerçekleşme düzeyi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*,4 (4), 139-147.
- Erkmén, G., Tekin, M., Taşgın, Ö. (2006) Özel ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin çeşitli değişkenlere göre beden eğitim dersi hakkındaki tutum ve görüşleri. *9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi*, 3-5 Kasım, Nobel Yayın Dağıtım Muğla Üniversitesi. Muğla.
- Harriet D, Richard B. and Tokie I. (2006) Japanese and English school students' views of physical education: a comparative study. *International Journal of Sport and Health Science*, Vol. 4 pp.74- 85.
- Karangil M., Hünük D., Demirhan G. (2006) İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması *Spor Bilimleri Dergisi*, 17 (2), 48-57